

מנהיגות יהודית

02

איש אשר רוח בו

על מה נדבר היום?

נאזין לבקשתו של משה רבנו אודות התכונות שיאפיינו את מחליפו. נלמד כיצד מאופיין המנהיג החדש, יהושע בן נון.

נדון יחד על דעות שונות ועמדות מנוגדות לאלה שלנו וננסה להבין מהו תפקידו של המנהיג.

לימוד מהנה ומועיל!

פותחים דיון

מה זו מנהיגות יהודית בעיניכם?

אלו עקרונות וערכים יהודיים טוב שילוו את המנהיג בדרכו? האם הכרתם מנהיג שהנהיג ברוח יהודית?

הבקשה של משה רבינו

וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר:
יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרוּחַת
לְכָל-בָּשָׂר אִישׁ עַל-הָעֵדָה
(במדבר, כ"ז, טז).

"אלהי הרוחות" - אלהי הרוחות למה
נאמר? אמר לפניו: רבונו של עולם גלוי
וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד
ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג
שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו
(רש"י).

חושבים יחד

כיצד ניתן 'לסבול' - לשאת -
כל אחד לפי דעתו?

איש אשר רוח בו

וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה, קַח-לְךָ
אֶת-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן אִישׁ
אֲשֶׁר-רוּחַ בּוֹ וְסַמַּכְתָּ אֶת יָדְךָ
עָלָיו (שם, יח).

"אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ" - אֲשֶׁר רוּחַ
בוֹ, כַּאֲשֶׁר שָׁאַלְתָּ, שְׂיִוְכַל
לְהִלֵּךְ כְּנֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל
אֶחָד וְאֶחָד (רש"י)

דנים בסוגיה

בבקשת משה רבינו אנו לומדים מהלשון 'אלוהי הרוחות' - רוחות בלשון רבים - את החשיבות של יכולת המנהיג להכיל ולשאת דעות שונות. בתשובתו של ה' מכונה יהושע 'איש אשר רוח בו' - רוח אחת. למרות זאת מבואר כי זו התכונה שעונה על בקשתו של משה. מדוע וכיצד? לכאורה אדם בעל רוח אחת אינו עונה על הצורך שהובהר היטב בבקשה המתייחסת ל'רוחות'!

דעות ופרצופים

תִּנּוּ רִבְּנוֹן: הַרְוֵאָה
אֲכַלּוּסֵי יִשְׂרָאֵל
אוֹמְרֵי בְרוּךְ חֵכֶם
הַרְזִים שְׂאִין דַּעְתָּם
דּוֹמָה זֶה לָזֶה וְאִין
פְּרֻצוּפֵיהֶן דּוֹמִים זֶה
לָזֶה (ברכות, נח, א)

רגע חושבים

מה מלמדת אותנו ההקבלה בין
השוני בפרצופי האנשים לבין
השוני בדעות האנשים?

כמו פרצוף שונה

כשם שהנך יכול לסבול שפרצופו של
חברך אינו דומה לשלך, כך תסבול
שדעותיו של חברך אינן דומות
לדעותיך

(רבי מנחם מנדל מקוצק)

דיון מנהיגותי

מדוע שוני הפרצופים אינו מפריע לנו כמו דעה שמנוגדת לדעתנו?

כיצד יכולה ההשוואה הזו לסייע לנו לקבל דעות שונות ועמדות
מגוונות?

נעים להכיר

ר' מנחם מנדל מקוצק

רבי מנחם מנדל (הלפרין - מורגנשטרן) מקוצק (גוראי 1787 - קוצק 1859)
ר' מנדל הדגיש מאוד את חשיבות ה"אמת". מילה זו התפרשה על ידו כנאמנות מלאה של האדם לאמונותיו, בלי להתפשר ובלי להתחשב במה שנחשב מקובל וראוי. על פי שיטתו, אדם צריך לגבש אישיות חזקה ועצמאית, ולהירתע מכל ויתור ומ"קיצורי דרך" המקלים על דרכו. הנכונות לעמל ולעמידה איתנה אפיינה את הדרך הקוצקאית. אמירותיו החריפות של הרבי ביטאו בוז לזיוף ולהונאה העצמית, וקראו לחסידים לתבוע מעצמם אמת ומאמץ. בהמשך לכך, החצר שבקוצק נוהלה בצורה מיוחדת וקיצונית. סביב הרבי התגבשה קבוצה של חסידים שחיו חיי שיתוף בדלות קיצונית, תוך התמסרות מלאה לרדיפה אחר חיי אמת חסרת פשרות. החסידים בקוצק בזו למוסכמות החברתיות ונטו אל פרישות מחיי החברה. בקוצק שררה אווירה של אמת נוקבת, ביקורתיות חסרת פשרות, אך גם שמחה ואופטימיות. הרבי עצמו וחסידיו נודעו כתלמידי חכמים למדנים. ר' מנדל עצמו הטיל יראה רבה על חסידיו באמירותיו הנוקבות ובתביעתו חסרת הפשרות לאמת. מאות אַמרות משמו מופיעות במקורות חסידיים. דמותו של הרבי מקוצק השפיעה רבות הן על חסידים והן על אישים מחוץ לחוגי החסידות (על פי 'זושא' - הסיפור החסידי).

מנהיג של מנהיגים

תרגיל של מנהיגים

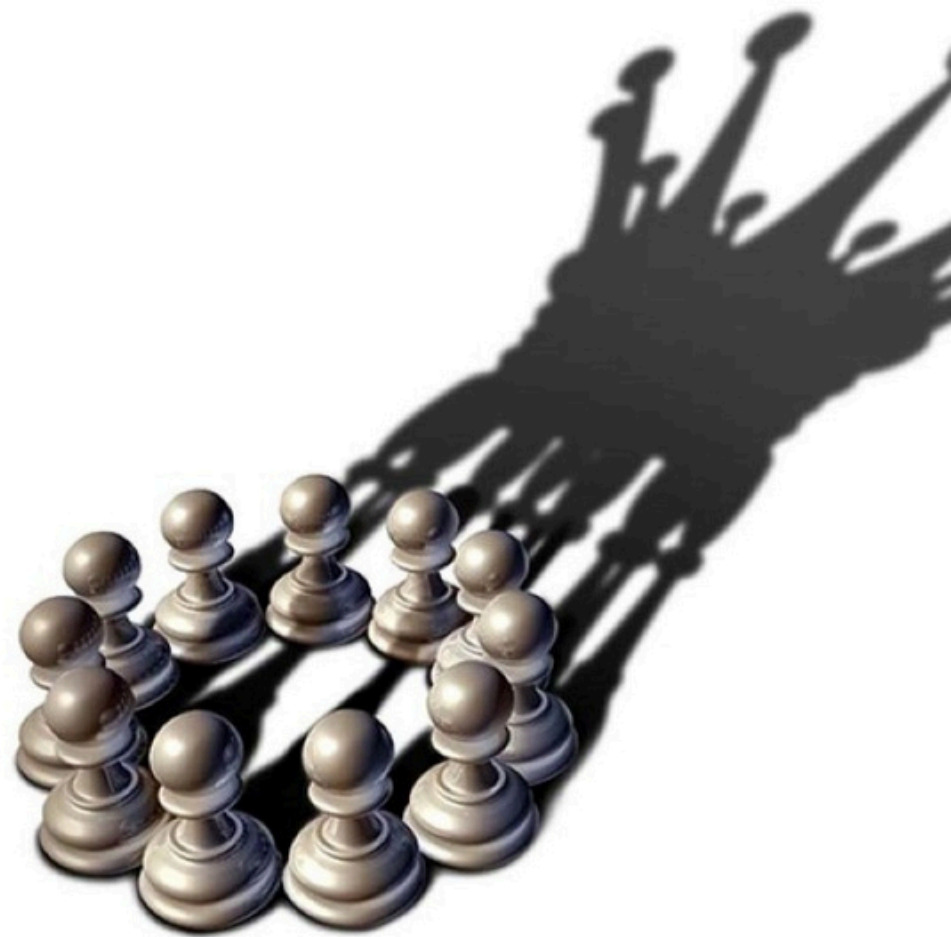
כיצד עבודת צוות יכולה לשפר את הביצועים המנהיגותיים שלכם?

רואים בעיניים

[להיות מאמן הרב צ'ארלי הודחי](#)

וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הִיּוֹת
הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזְרָ כְּנֶגְדּוֹ
(בראשית, ב, יח)

וַיֹּאמֶר חֲתָן מֹשֶׁה אֵלָיו לֹא טוֹב
הַדָּבָר אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה... וְאַתָּה
תִּחְזָה מְכַל הָעָם אַנְשֵׁי חֵיל יִרְאִי
אֱלֹהִים אַנְשֵׁי אֱמֶת שְׂנֵאִי בְּצַע
וְשִׁמְתָּ עֲלֵהֶם שָׂרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי
מֵאוֹת שָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֶשְׂרֵת
(שמות, יח, יז-כא)

לא להפסיק ללמוד

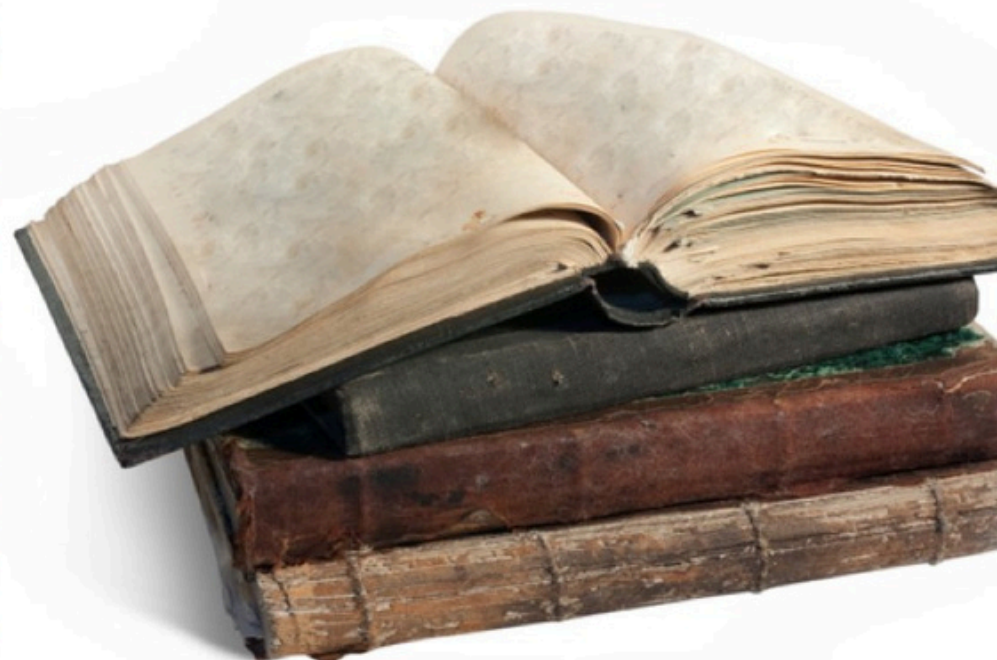
כָּל אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל חַיֵּב בְּתַלְמוּד
תּוֹרָה בֵּין עֲנִי בֵּין עָשִׁיר בֵּין
שָׁלֵם בְּגוֹפּוֹ בֵּין בַּעַל יִסּוּרִין בֵּין
בַּחֹר בֵּין שֶׁהָיָה זָקֵן גָּדוֹל
שֶׁתִּשֵּׂשׁ כָּחוֹ אֶפִּילוֹ הָיָה עֲנִי
הַמִּתְפָּרֵס מִן הַצְּדָקָה וּמַחֲזֵר עַל
הַפְּתָחִים וְאֶפְלוֹ בַּעַל אִשָּׁה וּבָנִים
חַיֵּב לְקַבֵּעַ לוֹ זְמַן לְתַלְמוּד
תּוֹרָה בְּיוֹם וּבַלַּיְלָה שֶׁנֶּאֱמַר
וְהָיִיתָ בוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה

(רמב"ם, הלכות תלמוד-תורה, פרק א הלכה ח)

שאלה לדיון

גם אדם שלמד תורה כל חייו
נקרא תלמיד-חכם.
תלמיד הממשיך ללמוד.
מדוע חשוב ללמוד עוד ועוד,
גם אחרי שנצבר ידע רב?

מי את/ה?

כל ילד נשאל: "מה אתה רוצה להיות כשתגדל?" בשאלה זו טמונות משמעויות שעלולות לפגום באישיות המתפתחת. הילד חושב: "מה לא בסדר בלהיות 'עצמי'?" האם 'עצמי' כל כך גרוע שאני צריך להפוך למשהו אחר כשאגדל?"

חכמים אומרים: "עשה תורתך קבע ומלאכתך ארעי" - הפוך את לימוד החיים לעיסוקך העיקרי, ואת המקצוע שלך למשני. השאלה אינה "מה אתה עושה לפרנסתך", אלא "מה אתה עושה למען חייך?" אם אתה רואה עצמך כ"חושב", החשיבה הופכת לבעלת חשיבות ראשונה. אם כך, עדכן את הגדרתך העצמית. למד את הסיבה לחיים בכללותה, ותחייה אותה במלואה

(הרב נח וינברג, ארבעים ושמנה דרכים לחכמה)

תרגיל של מנהיגים

כיצד תהפוך הלמידה לחלק משגרת יומכם?

חוזרים להתחלה

על מנת שהמנהיג יכול יהיה לשאת את כל סוגי האנשים ולהוביל אותם אל מיצוי תפקידם, מוכרח הוא להיות איש אשר 'רוח' אחת בו. אדם שהדרך שלו ברורה והכרת התכלית בהירה אצלו כאור יום.

אדם שבקרבו משמשים בערבוביית רוחות שונות ודעות מגוונות, לעולם לא יוכל לאחד את כולם אל התכלית הרצויה.

רק אדם שהמטרה ברורה לו יכול 'להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד' להבין ולהסביר איך כל אחד ואחד אמור להתקדם כדי להפיק מעצמו את מירב התועלת.

צידה לדרך

- (1) מהי ה'רוח' שבך?
- (2) כיצד נקבל דעות שונות?
- (3) מהו 'מנהיג של מנהיגים'?
- (4) מדוע למידה תמידית תהפוך אותנו למנהיגים טובים יותר?

תודה רבה